

Illustriertes Kunstblatt.

Entered at the post-office at Decorah, Iowa, as second class matter.

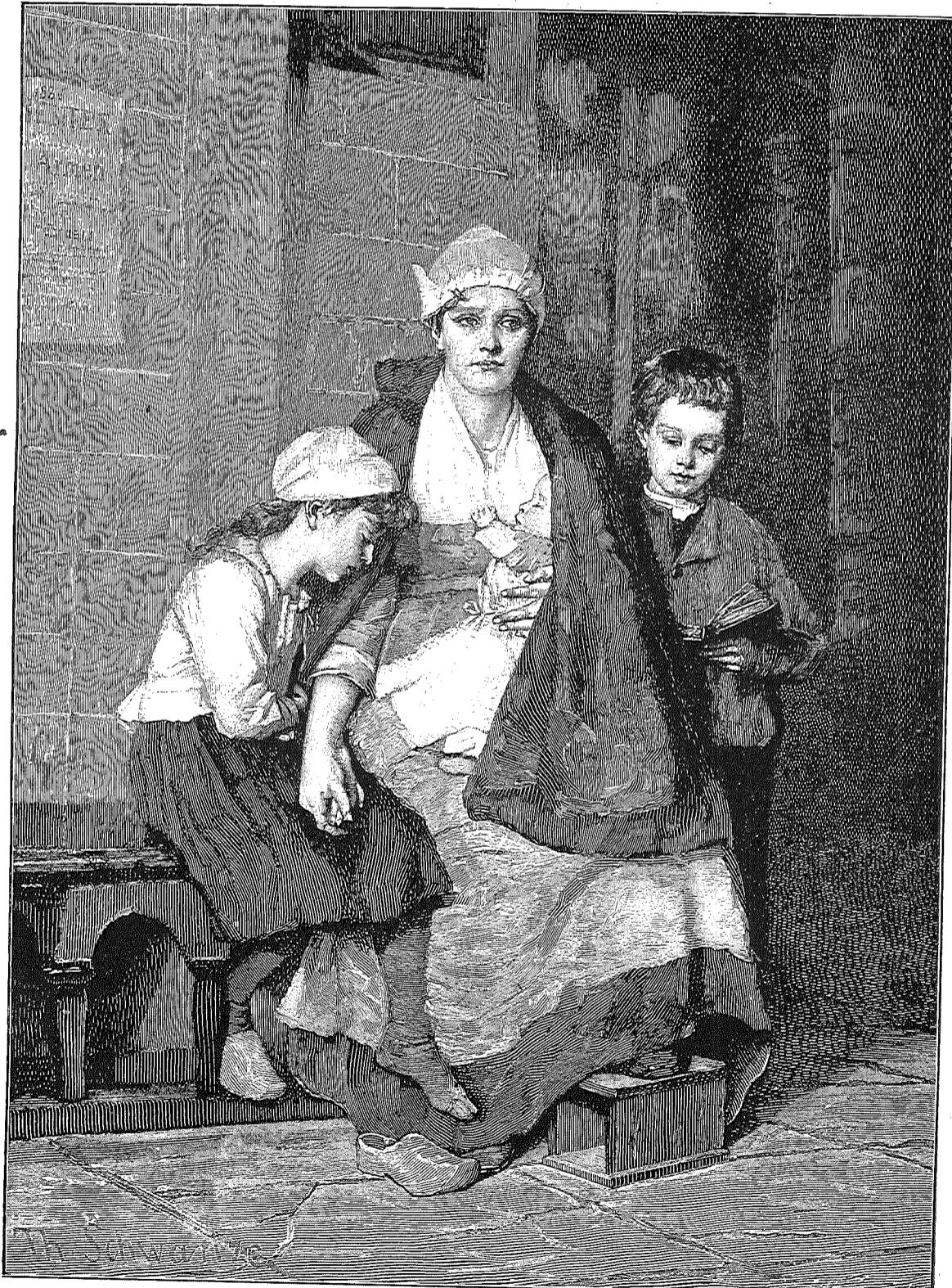
Nr. 46.

Illustreret Familieblad

Den 18de November 1893.

Illustreret Familieblad
afspredes af E. Wulfsberg,
Decorah, Iowa.

Ole P. W. 28

I Sorg og Næd.

Solveig.

af

Annette Ihle.

(Eftertryk forbrydes.)

(Fortset.)

Da Solveig sad ved Divanbordet i Storstuen paa Berg med det kostbare Kaffeservice foran sig og stjæmte ham flig bort og lod Gutungen saa sin Billie frem i alt, og jeg undres nok paa, hvem der kunde taale det."

"Staffels Harald, det var rigtig Synd paa ham, for igrunden er han vist snil — —"

"Snil ja! jeg stulde mene det — — saa rent rundhaandet mod Fattigfolk. Han ligner nok ikke sin Fader, for han var mangen Gang stroeng nok, han — — og saa reel da — det er nok ikke en, som farer med Fru og Fanteri. Men det var al denne Turingen og Driften, som stjæmte Gutten saa rent bort, for da var han ikke lig sig selv, staffels Menneke — —"

"Huf, nej!"

"Ja, det er rigtig peunt gjort det, Solveig; men her staar jeg og prater Tiden bort. Her har Du salt, roget Skinke, den er Harald saa urimelig glad i, og her er et Fad med Hjeldorret, som er stegt, efterat Harald kom og fortalte os om alle disse fornemme Gjæsterne, vi stulde faa. Saa kan vi spejle Eg eller fanste blodløge dem; Du ser, vi har nok af dem; den store Russesollen er fuld. Østené finder Du i den Blitstromerten der."

"Ja, Du store Verden, hvor meget Du dister op med, Marit."

"Ja jamen stulde jeg mene, det behøves lidt af hvert, Solveig, slig en Sværmer der er af dem. Jeg kan nu, bare ikke saa ind i mit gamle Hoved, hvor din Moder tager Maden fra til alle disse."

"Nej, Du har rigtig Ret i det, Marit."

"Nu gaar jeg op efter Afsjetter; Opfjøringerne legger Du paa dette Fad saalenge, for jeg trænger nok at se efter deroppe lidt ogsaa."

Og med et lidet Smeld lukedes Lemmen i efterhende.

Saa kom Harald ind ad Doren, som fra Gaarden førte gennem den svære Mur.

"Staar Du her og stroever, Solveig?"

"Ja, som Du ser. Du kan tro, Marit er bekmret for, at hun ikke skal have Mad nok til alle de Storædere, skønt jeg ikke kan forstaa, hvorledes vi skal faa Blads paa Bordet til altsammen."

"Ja, Blads bliver det vel jagten, for Dere har et antagelig langt Udtrækningssbord. Forresten maa Du nok tro, hun er forsængelig, Marit ogsaa, saa gammel hun er," lo Harald og gif og saa paa alle de folde Retter.

"Ser Du, hun har nok Forsyning i Kjælderen sin, den Gamle," sagde Solveig og huggede ivrig los paa Skinken.

"Ja ja. Vil Du give mig et Stykke af den Skinken, Solveig?"

Marit sagde, at Du var saa urimelig glad i den, derfor er det vel bedst at file af en hel Slump," lo Solveig og rakte ham et durabelt Stykke paa Gaffelen.

"Den, som ogsaa havde en Bid Brod, aa Tak, her er det, ser jeg", og saa trak han sin Tollekniv og staa los paa et stort, dejligt Brod.

"Er Du ikke snart færdig til at komme op, Solveig? Jeg duger ikke til at konversere Fruerne, og de ældre Herrer har fortrukket — —"

"Nej, sandelig om jeg kan komme. Jeg har Hoenderne fulde, jaa Du faar nok gaa selv."

"Jeg vilde helst blive i Kjælderen — —"

"Og spise Skinke, ja."

"Nej, hos Dig, Solveig."

Men saa løftedes Kjælderlemnien, og Marit kom ned ad Trappen med en Ladning Afsjetter.

"Jamnen mener jeg, Du har faaet Hjælp, Solveig," lo hun fornøjte.

"Du faar ikke tage for knebent i Rømmespandet, Marit", sagde Harald og blinkede Kjællest til Solveig.

"Ja, vær sorglos for det Du, Gutten min, naar bare Du vil lægge Rømmespandet til, skal nok Solveig og jeg legge Hjertelaget til."

"Det var Ret det, Marit, og naar bare Du og Solveig lægger Hjertelaget til, saa skal jeg nok være sorglos, jeg ogsaa", svarede han og skottede bort paa Solveig, som var ivrigt beskjæftiget med at fyldte Marits Afsjetter.

"Ja ja, jeg faar vel gaa jeg da, det er vel ingen anden Raad med det", og med et lidet Forsagnsens Suk gif han igjen ud af Doren.

"Harald synes nok, det var gjildt i Kjælderen idag, vesle Solveig", og hun gav den unge Pige et lidet Forstaelsens Buf med Albuen.

"Nu gaar jeg og sætter over Rømmegryden, og saa faar Du rigtig hjælpe mig med Røgningen."

Saa tog hun det velfyldte Flødespand og drog igjen opover Trappen.

Da kom atter et mørkt Hoved tilsyne i Doraabningen.

"Her finder jeg endelig den bortføjne Fugl", og den Talende kom rasft hen til hende.

"Det er svært, hvor mange Bisitter vi faar i Kjælderen", og hun står ivrig og blussende rød i den friske, fastige Skinke for at fylde endnu et Fad af den.

"Ja, jeg saa netop Sandberg smutte ud herfra. Hallo! tænkte jeg, der har saa min sandten Solstraalen fundet Bejen ned i Sandbergs Kolde, flamme Kjælderluft."

"Hvor De tøver!"

"Tøv, nej; jeg begynder sandeig at blive jaloug for Alvor nu, Solveig."

"Ja vist, ja — — —"

"Ja vist, ja! Dette ser mig noget broget ud: Bærtinde deroppe og alene med den unge Bært her i Kjælderen."

"Det er bedst, De ser at rusle ud igjen nu, tænker jeg."

"Vær ikke saa grusom, Solveig; kan jeg ikke faa Lov at være her hos Dem?" Og han slog Armen om hendes planke Midje.

"Lad være mig, Sten, De har ikke Lov til fligt" og hun puffede ham fra sig.

"Ja, Solveig, hvorfor er De bestandig saa grusom?"

"Ja nej, det er nok en anden, som er grusom."

"Solveig, min egen føde, varmende Solstraale," hvildeste han svindsomt, for Marit var allerede i Nærheden af dem.

"Nej, nu bliver det lejt her! mener jeg ikke, Doktoren er kommen ned i Kjælderen!"

"Jeg staar her og forsyner mig af Dere's dejlige Skinke, Marit; den smager fortinlig"

"Slight noget Brat!" lo Solveig og rakte ham et Stykke paa Gaffelen. "Lad os bare kaste ham ud, Marit; slige Snyltekjæster fortjener det ikke bedre."

Saa gif ham bort og aabnede Doren paa vid Bæg.

"Vær saa god! nu skal vi op og koge Rømmegrod."

"Au da! for en Tyran!" jamrede han, og saa smeldte han Doren i efter ham.

"Det var Ret, Solveig, slig skal de have det. Mener jeg ikke, han vilde lægge Armen om Livet dit ogsaa, den Lapsen."

"Han er ingen Laps, Marit, han er bare saa fuld af Skoj og Spektakkel."

"Ja ja, det er vel saa det", svarede Marit, som havde faaet et stort Bræt paa Armen, saade fuldt og tungt.

Saa tog Solveig sin Ladning, og saa gif de begge op af Kjælderen.

Bed den store, hede Komfur stod Solveig med opsmøgede Kjoleærmer og med en stor Dvare i Haanden, svingende Rømmegrøden rundt og rundt, medens det gule Smør pibleder alt mere frem, saa Marit fornojet trippede omkring og mente, at Herstabet skalde saa baade se og smage, at man kunde koge Rømmegrøden paa Berg ogsaa.

Saa blev Doren til Spisestuen slænet paa vid Bæg og ud i Kjøkkenet svævede Fru Ober'tinde Sten, fulgt af Harald.

"Nej, hvilket prægtigt Kjøkken, saa stort og saa lyst, og hvilken Overflod af Kobber- og Messingkar, og saa skinnende blankt. Ja, Herr Sandberg, De er sandelig vel udstyret med alle mulige Ting, bare mi og ogsaa Husfruen vilde indfinde sig snart. Men se, der har vi haamen Frøken Solveig, det var ret, min lille Ben, det er altid saa dejligt at se unge Piger beskjæftiget med huslige Syssler."

Dog hun gav sig til at staa og se paa Solveig, som, for rød og varm, blev om muligt endnu rødere, medens Grøden svinedes med en vis Fart.

Harald, som pligtstyklig blev staarde ved den fornemme Dames Side, betragtede med et varmt, stakkagtigt Blik den unge, forvirrede Pige ved Rømmegrødsgrinden.

"Jeg tror, De tænker at forgive os, Solveig, slig en Smørmeengde, det skal vel komme til at smage Frits! han er saa rærende glad i Flødegrød, skal jeg sige Dem", hen vendte hun til Harald; da de drog ud Kjøkkenvejen for ogsaa at bese de i dre Herlig heder.

Det var sent paa Aftenen.

Himmelens stod i Purpur og Guld, medens Aftenens Skygger sank blidt og dæmper ned over de gylde Acre, de stille Bante og de dybe, dunkle Skove, hele Naturen aandede højtidsfuld Fred; kun den lille lyftige Elv med sit ustandelige, vilde Løb, tog ingen hvile, men lod sin brusende, monotone Musit tone gjennem Dalen.

Derinde fra Stuen gjennem de aabne vinduer lod Musit og Sang fra den glade Ungdom, medens de Eldre, indhyllt i Schwuler og Blaid foretrak at nyde Naturens Skjønhed ude paa Verandaen, hvor en hvid Bellugt strømmede dem imøde fra de dugsprængte Blomsterbed.

Fru Sten rejste sig og gif ind.

"Det bliver tilde, mine unge Venner, vi maa tænke paa Retur"

"Aa, Mama, har det slig Haft, vi har tilgode en Sang af Sandberg."

"Ja, ja, saa venter vi saalænge."

"Bed ham Du, Mama, saa synge han nof," og hun drejede sig efter om paa Pianostolen.

"Sandberg ved, hvor højt jeg skatter hans Sang, lille Ven."

"Undskyld Frue; min Sang vil blot falde igjenem, efter hvad der før er præsteret."

"Aa, Bassiar, De ved saamen godt, hvilken udmaerket Stemme De har," sagde en ung Dame, som var bekyndte for at gjøre iøjnefaldende Kur til den unge Bert.

"Lad os nu bare ikke plage vor elskværdige Børn for meget," sagde Fru Sten med et skarpt Blik til den smukke, unge Bige, — "De ved, vi vil sætte stor Pris paa en Sang af Dem, Sandberg, hvis De ikke er træt af al den Anstrengelse, vi før har voldt Dem," sagde hun til og saa venligt paa sin erklærede Yndling.

Han stod et øjeblik ubestemt med scenet Hoved, saa gjorde han et skæft paa Hovedet og strog Haanden gjennem Haaret, og saa gif han resolut hen til Pianoet, hvor Frøken Sten allerede var ifærd med at gjennembrude hans Sangnoder.

"Hvad vil De synge?"

"Det faar De bestemme, Frøken; som De ser, er mit Repertoire ikke saa synnerlig stort."

"Undrer mig paa, hvad jeg faar at se — aa, kan De ikke synge den?"

"Jo vel; jeg skal gjøre mit bedste."

Og medens Frøken Sten akkompagnerede ham, sang han med et smukt, ildfuldt Foredrag Sangen til.

Der var denne Aften noget saa ualmindelig varmt og længelsfuldt i hans Sang, at han rev alle med sig, og da han sluttede, fik han livlig Applaus.

Men, medens hans Tihørere livligt tilslappede ham sit Bisfal, skyndte han sig yderst forlegen bort fra Pianoet og var ikke at formaa til at synge mere.

"Mange Taf, min unge Ven; det var hjælped til jønslens Afslutning paa en saa deejlig tilbragt Aftenand," sagde Fru Sten.

Solveig blev siddende stille og tankefuld med øjet Hoved længe efterat Sangen var endt.

Haralds Sang havde rørt ved hendes Hjertes næste Strenge og fremmanet for hendes Blik et kælt Billed — hendes trofaste Bardomsven og elvede Brudgom.

Saa blev der almindeligt Opbrud, og snart var atter tyft og stille i de store, tomme Værelser.

* * *

Fra den tidlige Baar har der været travl Virkning i Birkely med Hugning og Sagning, Høvling og Bankning.

Allerede Sommeren forud var Grundmuren lagt den nye Hovedbygning, og over det det nyhurede hus blev der bygget Lade.

Nu staar Højet fæst og færdigt og tidsmæssigt, og luftigt, med klare vinduer, og over den hvide Mur troner den rødmalede Lade med stifterlagt kaatag.

Netop som Trygve kom for at tilbringe en Tid Sommeren i Hjemmet, lagde Tømmermændene denne Bjælke paa Hovedbygningens Tag.

Mange lyse, glade Fremtidstanker havde arbejdet hans Hoved under Arbejdet i Ønkelen's Verftied, fuld af Haab gjenaa han Hjemmet.

I den første Tid efter Trygves Bortrejse havde Solveig altid fundet en Anledning til at titte

indom Hølvorsens for at erkundige sig om ham og for gjenem Møderen at sende ham sin Hilsen.

I Sommerens Løb blev hendes Besøg alt mere sjeldne, og i den sidste Tid var de ganske ophört.

Dette tog Møderen som et daartigt Var sel for sin Søn, men saalænge han ihærdigt arbejdede hos Ønkelen, vilde hun ikke bedrøve ham hermed.

Bed Hjemkomsten derimod fortiede hun ikke for ham, at han nog kunde vente sig tunge Skuffelser.

I Begyndelsen hverken kunde eller vilde han slippe Troen paa hende, som var vokset sammen med alle hans Hjertes tanker.

Efterhaanden, som Dagene gif, og han hverken hørte eller saa noget Livstegn fra Solveig, begyndte Haabet og Modet at synke.

Der var nok af dem, som kunde berette om det muntre, lyftige Liv, som fortæs paa Lie, fortælle om, hvorledes Solveig den ganske Dag var omringet af kurtiserende Herrer, og om Harald Sandberg, der var en stadig Gæst paa Lie, som om han hørte til Familien.

I Folkemunde var allerede Harald og Solveig et forlovet Par, og Gisningen blev til Bished, da det rygtedes, at Solveig havde overtaget en Børnindes Blads under de fornemme Gæsters Besøg paa Berg.

Trygve gif omkring med et tungt Hjerte og deltog mekanisk i alt det rastløse Arbejde, som de elskede Forældre havde sat igang ene og alene for hans Skyld.

Der stod nu den vafre, tidsmæssige Hovedbygning med sine store, høje Værelser færdig til Indredning, og nedenfor Huset strakte sig den nyanlagte Have, som i de sidste Aar havde skaffet ham sam megen Anstrengelse og Møje med Brydning og Blooming, Gjødning og Plantning.

De unge Stiklinger stod der radvis saa friske og levedygtige, flyngende sig nedover ved Siden af de grusbelagte Gange, ligeledes voksende og trivedes Syren og Karaganabukene, som var plantet i en Runding til et levende Lysthús der nederst i Haven, ikke længere fra Fjorden, end at man kunde høre de legende, skulpende Bølger mod Strandbredden.

Hvad havde alt dette for Bær, hvis nu hun var tabt, for hvis Hjemmet saa hurtigt og suktifuld vokse frem, saa hendes Forældre kunde faa Syn for Sagen, at Birkely ikke var et Hjem at foragte for en ung, dømnet Kvinde.

Den ømme Møder kände sig næsten ligesaa hjertesyg som Sønnen, hendes Livs Solskin og Fremtidshaab.

Ingen forstod som hun hans varme, folksomme Hjertelag, og naar hun nu saa, hvorledes han for Forældrenes Skyld kjæmpede mod sig selv for at kunne sætte en tilfreds Mine op, gif dette hende mere næ, end om han højlydt havde flaget sin Sorg og Stufse.

Endnu havde han dog ikke ganske villet slippe Haabet og Troen paa Solveig, der, saalænge han kunde mindes tilbage, havde sluttet sig til ham med hele sit Barnehjertes Underlighed og Hengivenhed.

De var jo blevne enige om at stilles for en Tid, medens de dog gjenstig havde lovet ubrødelig Trofob.

Maa ikke han gif omkring der med sine tunge, grublende Tanker og saa Skæmmehilleder, medens han gjorde hende blodig Uret.

Maa ikke hun — som han selv før — var tryg og glad, fordi hun ejede en sikker Tro paa ham og saa forhaabningsfuld ind i Fremtiden.

Og medens Tankerne saaledes arbejdede og vekslede, høvlede han paa de prægtige Binduesarme efter Mønster fra Ønkelen, saa Sponerne sprættede omkring ham.

Da kom der Bud, at Solveig Svendsen sad inde i Stuen; hans Forældre var fraværende, men hun vilde gjerne hilse paa Trygve og sad nu og ventede paa ham.

Solveig havde det netop ikke saa godt, hvor hun var, hun sad som paa Glæder og flyttede sig uretlig paa Stolen, medens Kinderne brændte og Øjet jog ureligt omkring.

"Aa, jeg skulde alligevel ikke gaaet hid, jeg skulde bare frevet — men jeg maatte — jeg havde ingen Ro paa mig, for jeg fik sagt det til ham selv —

Bare ikke Gunhild maatte komme og se strængt paa mig med disse Øjnene sine.

Aa, Herre Gud — at jeg skulde komme til at

gjøre dem denne Sorg — — men jeg var saa ung og forstod det ikke bedre — de maa vel undskylde en, om man har mistjendt sig selv."

Da Trygve til Budet, stod han i Skjorteærmerne og arbejdede, men i en Hart kom Krakken paa, medens Hjertet hamrede løs derinde i Barmen.

Saa gif han med raske Skridt og lyse Tanker til Mødet med hende, til hvem hans Hjerte droges.

Da han kom forbi Binduet, hvor hun sad, mødes deres Blanke, og med en Gang sagtnedes Farten, medens Sandheden med et stod klart for ham.

Han blev et øjeblik staaende derude i Gangen; det var, som om han kjæmpede med sig selv for at kunne gaa ind.

Solveig havde rejst sig og stod purpurrød og forvirret foran ham.

Han tog den fremrakte Haand og holdt den et øjeblik fast, saa slap han den tungt; thi i de forvirrede Træk løste han sin egen Dom.

Hun sad og strog febrilsk Haanden over et nydeligt lidet Sybord, belagt med de fineste forstjellig-artede Træsorter, som Trygve selv havde arbejdet. Da det var færdigt, havde Ønkelen kaldt det et helt lidet Kunstslykke.

(Forts.)

Hvad vil Du blive?

Mandens Livsgjerning, fremstillet enkeltvis.

Bogtrykkeren.

Bogtrykkerkunsten eller Bogtrykkerhaandværket falder i tvende Hovedafdelinger: Sætningen og Trykningen.

Man skelner mellem Sættere, der sammenstetter Bogstaverne til Ord, Linier og Sider, og Trykkere (som i Tagkredse benævnes Mæstnemstere), hvilke sidstnævnte det paaligger at "lægge tilrettet" Satten (Formen) i Hurtigpreserne. Forinden Opfindelsen af Hurtigpreserne fandtes kun Haandpresser, og paa disse tryktes kun ved Hjælp af en Loftestang eller Hævert med Menneskekraft. Haandpresserne er nu næsten aldeles fortrængte og benyttes for Størstedelen blot til Afstryk af Satten til Korrektur og lignende Småarbejder. Der eksisterer visstnok ogsaa endnu Trykkerier, som udelukkende arbejder med Haandpresser, men disse er bare Undtagelser. Til Massoplæg, navnlig af Aviser, var heller ikke Hurtigpreserne længere tilstrækkelige, og den fremmadridende Teknik opfandt Rotationsmaskinerne, hvor paa i kort Tid kan frembringes Hundred-Tusinder af Afstryk. Der er ogsaa gjort Forsøg paa Maskiner til Sammensætning af Bogstaverne, men hidtil uden nævneværdigt Held.

Den, der vil vælge Bogtrykkerfaget til Livsstilling, bør fremfor alt gjøre sig det klart, enten han vil uddanne sig til Sætter eller Trykker. I de fleste Tilfælde bliver Lærlingerne enten det ene eller det andet; de kan vel saa at sige opsnappe lidt ogsaa af det andet, men udvælger sig næsten bestandig kun den ene Hovedbestjæltelse til sin Livsgjerning.

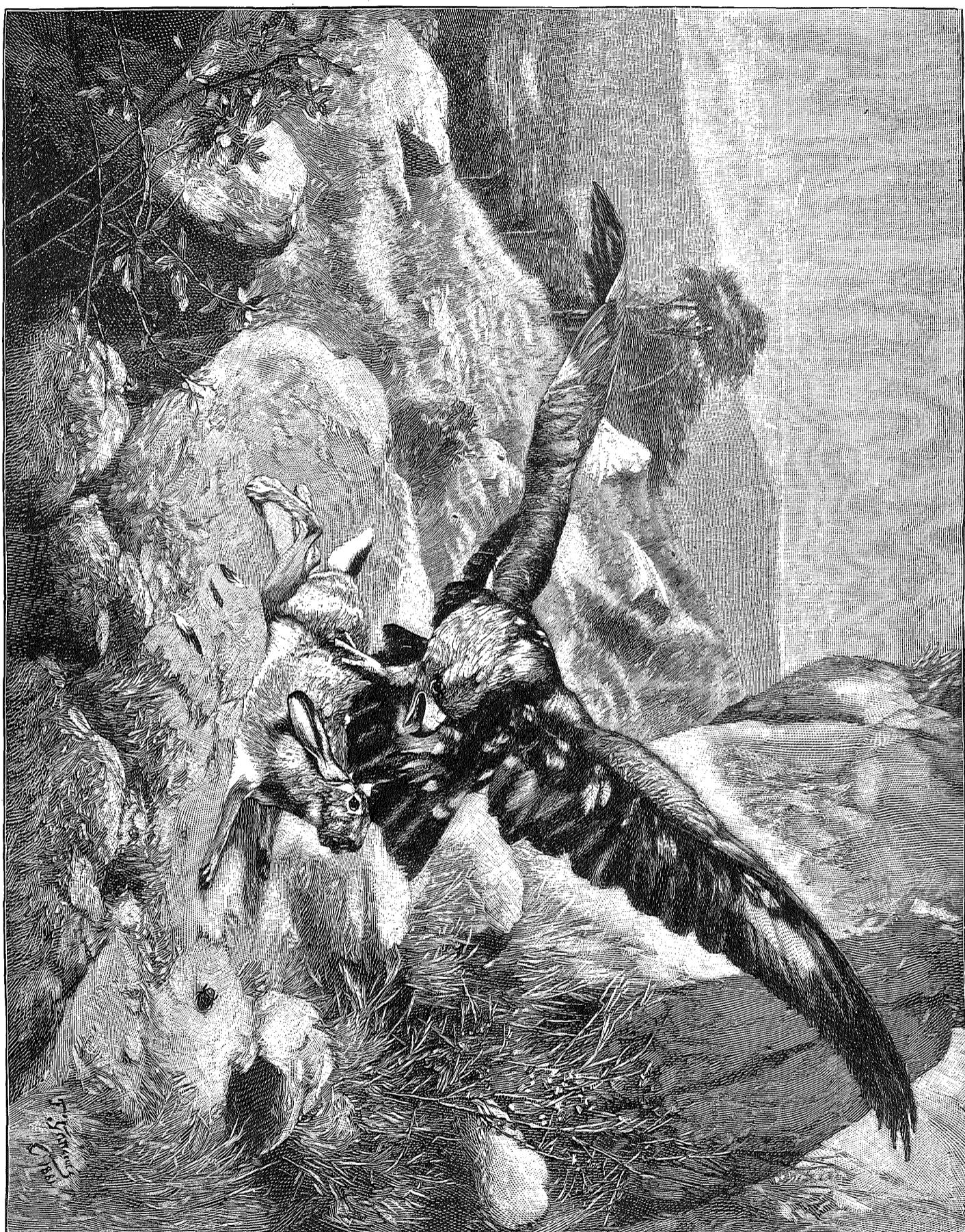
Før ualmindeligt flinke Gutter er det dog ikke aldeles umuligt at opnaa Mesterfabet i begge Fag, og for deres videre Fortæmmelse er dette meget delagtigt for dem.

Vi kommer mod Slutningen af vor Afhandling tilbage til disse Undtagelser, da det er Hensigten med nærværende Artikel at tjene hele Faget.

Før at frembringe et Trykarbejde, maa man altsaa sætte dette. Vi vil derfor først behandle

Sætterens Opgave.

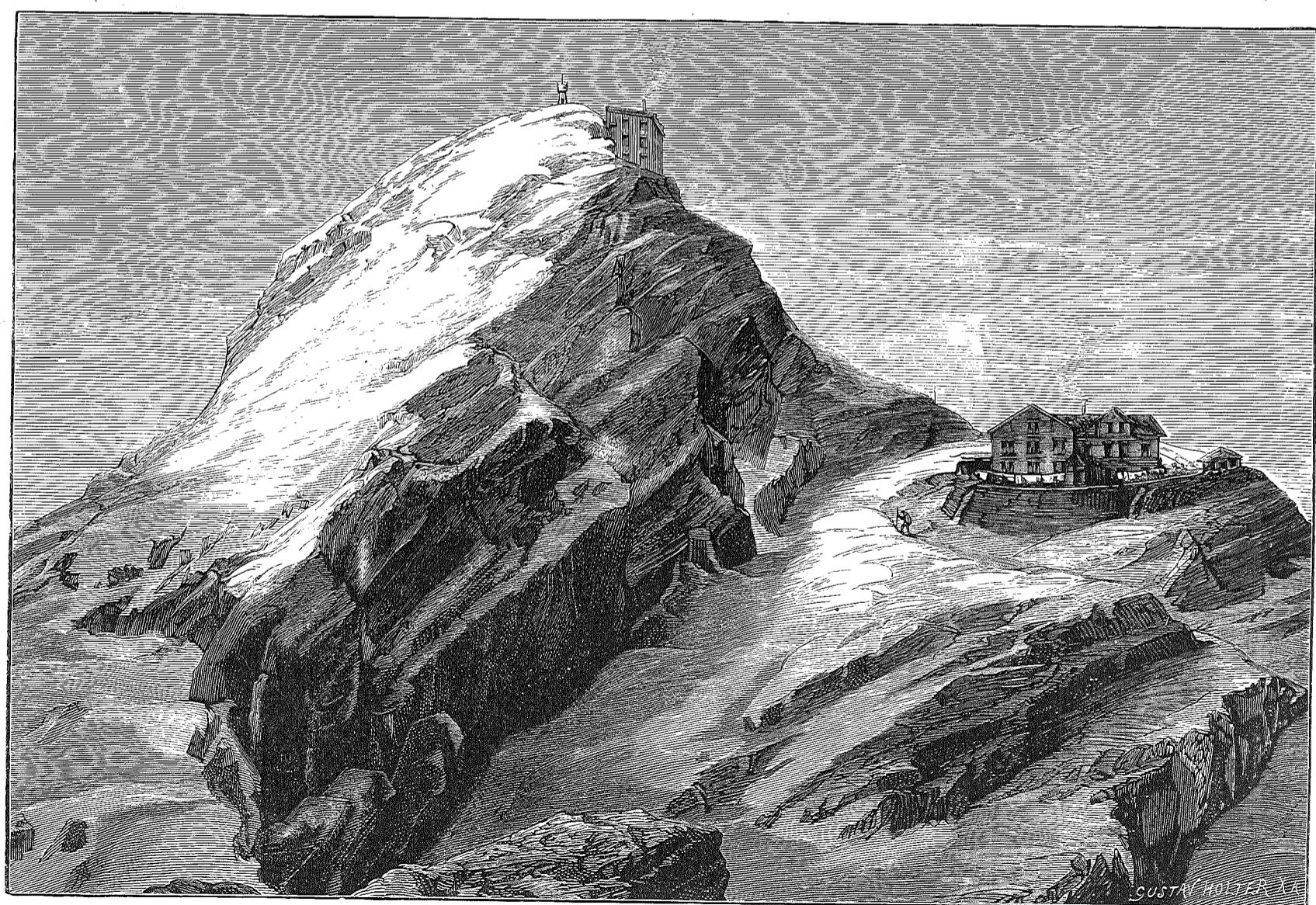
De fleste Gutter kommer til Trykkeriet med mange Illusjoner, da Trykningen stedse har forekommet dem som noget hemmelighedsfuldt. Noget saadant ligger rigtignok ikke deri, men Bogtrykkerbedriften er som enhver anden Profession; derimod hører vistnok et helt igennem fundt Legeme, navnlig gode Øjne og en kraftig Lunge med til dette Næld. Netop i denne Henseende gaaes ofte meget samvittighedslost frem. Unge Mennesker, paa hvilke man allerede ser, at de bører Sygdomsspirer i sig, anbringes ved Sættefassen og henvigner langsomt, indtil en tidlig Død, i Regelen mellem Tyve- og Trediveaarsalderen, løser dem fra deres Lidelser. Forældre og Lærlere burde aldrig tillade, at Gutter, som har Anlæg til Sygdom i Alandedrætsorganerne,

Borfuglet. Efter et Materi af G. Simonsen.

En doven Krabat.

Den meteorologiske Station paa Säntis i Schweiz.

bliver Sættere. En Sætters Gjerning krever baade Aarbeids- og Legemsarbejde. Kommer endnu dertil usunde, mørke Løkaler, daalrig Velvæsen, et uordentligt Levnet osv., saa varer det ikke længe før end Tæringsspirerne udviles.

Som den anden Hovedbetingelse burde der af Lærlingen fordres gode Skolefundsfababer. Selvfølgelig er en bedre, højeregaende Skoledannelse til stor Fordel for Lærlingen; denne har da ogsaa snarere Udfigt til at komme ombytte sin Stilling som Sætter med en Korrekturlæser, Faktors, Bogtrykkerikontorists, etc. — Bogtrykkeriet har saamange Sidegrene, at intelligente Fagmænd ofte med Forkærlighed føges til disse og saa sig godt betalt. Har den unge Mand Vænge til sin Raadighed, kan han senere gjøre sig selvstændig. Men her vil jeg advare enhver imod at grundlægge et Bogtrykkeri med utilstrækkelige Midler eller begynde med formegen Gjæld; Enden er da Ruin. Mange Sættere har paa denne Maade mistet de Par tusinde Kroner, som de kaldte deres egne. Et nogenlunde vel udværet Bogtrykkeri kan paa ingen Maade indrettes under 5—6000 Kroner. Forretninger, der grundes med en mindre Kapital, har næsten bestandig Mangsel paa Materiale at kjæmpe med.

Bed Sindtrædelsen i Læren har Begynderen først at lære Sættekassen, at kjende; den staar paa afstand foran Sætteren i et pulstignende Stillads, Satsreolen, saaledes, at det bliver muligt for den Arbejdende at overse de fleste af Kassens Rum eller Afdelinger.

Denne Kasse er delt i over hundrede Rum af forskellig Størrelse. I hvert Rum ligger en Sort Bogstaver. De større Rum er Sætterens Haand nærmest og indeholder de Typen, som oftest forekommer, saasom a, e, ð, m, i, n, o, t, u, r; næst disse er Rummet for Alfabetets øvrige Bogstaver anordnede. De store Bogstaver, Tallene, Skiltelegnene o. s. v. indeholder som sjeldnere forekommende i de fjernestaaende Rum.

I Sættekassen maa Sætteren overholde den strængeste Orden, navnlig naar Satsen legges af, ved Udtagelsen vel paase, at Letterne (Bogstaverne etc.) lægges i det rette Rum. Den, som lægger af skjædesløst, leverer ogsaa en daalrig Sats, d. v. s. der kommer fejlagtige Bogstaver ind i Ordene, hvorigennem de fleste Trykfejl opstaar.

Med ubetydelige Afsigelses er Sættekasserne overalt ens indrettede.

Sættere inddeltes i forskellige Kategorier: Værksættere, Avissættere, Accidents- og Nødsættere, Sættere for fremmede Sprug og matematisk Sats o. s. v.

Værk- og Avissats forlanges af enhver Sætter, da dette Arbejde, altsaa i Hovedsagen saakaldet "glat Sats", danner Grundlaget for alle andre Satsarter.

Bed Aviskassen kommer det fornemmelig an paa Hurtighed og rigtig (fejlfri) Sætning. I teknisk Henseende stilles ikke de Fordringer til dette Arbejde som til Værksatsen, navnlig tages det ved Aviserne ikke saa noje med den ligelige Rumfordeling mellem de enkelte Ord.

Før den hele Fremstillingssmaade af Aviserne er jaadant heller ikke muligt.

Sættere for fremmede Sprug, Matematik og Musik føges stedse; ligeledes dygtige Sættere til de bedre Arbejder: Accidentsættere. De i dette Afsnit omhandlede Sættere rekrutteres kun af intelligente Folk, da der til de betræffende Arbejder hører let Opfatning og Færdighed.

Det ligger nu ganske i hver enkelt Persons Individualitet, til hvilken Gren af Branchen han har mest Lust, at anbefale den ene eller anden vilde være forsejlet.

Et frit Balg tilkommer det unge Menneske først da, naar det er udloert og endda blot i en industrielt Maalestok, efter som det er et rent Tilfælde straks at finde en Stilling, der tilfredsstiller fuldt ud de Ønsker, man nærer. I Regelen spørges der ogsaa kun lidet efter dette, enten Arbejdet behager Bedkommende eller ej. Her hedder det at vente, indtil en Anledning bydes til at finde, hvad man søger, og benytte Mellemtidens til at gjøre sig fortrolig med de Undlingsbæftigelses, han vælger, enten gjennem gode Lærebøger eller endnu bedre gjennem Kammerater, som praktisk arbejder deri. Tilegnelse af Grundreglerne for Sprug, matematiske Formuler, Noder o. s. v. er en Fordel, som ikke bør undervurderes, naar det gjoelder Udsættelsen af den betræffende Sats.

Overhovedet tilraader jeg enhver stedse at udanne sig videre og ikke at glemme, hvad der allerede er lært.

Det forekommer ofte, at Sætteren faar et utholdt Manuscript*) og ikke kan læse mangt et Fremmedord.

Sine Kammerater vil de nødig spørge, eller, om de kommer for ofte, avisere de, og da bringes ofterene Dumheder for Dagen. Korrekturlæseren bliver ørgerlig over de mange Fejl og skriver Randbemærkninger paa Korrekturen, eller der sættes fra Faktorens Side Tilrettewiśninger, ikke at tale om, at der ved Kettelsen af den fejlagtige Satsgaard Tid og følgelig Fortjeneste tilspilde. Havde Bedkommende istedefor til de mangengang højt twolsomme Forøjelser anvendt sin Tid til Læsning af gode Bøger, vilde megen Uergrelse være sparet.

Han behøver i denne Henseende kun at henvende sig til sin Principal eller Faktor, som gjerne vil støtte ham eller give ham Anvisning paa noget, der egner sig for ham, forudsat at han forsvrigt opfører sig anständigt og ikke gjør sine Foresatte Livet furt ved usommeligt Forhold.

Er Sætteren nogenlunde belæst og ikke netop nogen Dumrian, finder han sig ogsaa bedre tilrette i et daalrig Manuscript, og dette forlanges nutildags af enhver Sætter.

(Fortsl.)

Da Børnene var ifeng, og Ingke havde tændt Lamper, tog Niels Bibelen frem — det var den gamle Bibel med Spønder og Sølvbeslag, som hans Fader og Bedstefader havde brugt. Han slog op Petri Fiskedræt, Lukas' 5te Kap., og da han havde læst det tilende, tog han Ingkes Haand og sagde: „Har Du hørt det! Den Herre Jesus siger: Far ud paa Dybet! og Discipelen svarer: Herre, paa Dit Ord!“

Den næste Nat forekom det Ingke, som om hun hele Tiden for sine Øren hørte en Stemme, som sagde: „Far ud paa Dybet!“ og som om hun maatte svare: „Herre, paa Dit Ord!“ Men hendes nedtrykte Hjerte funde ikke tilkjømpe sig Kraft dertil. Hun hørte Uhret paa Væggen slaa hver Time, indtil hun endelig henimod Morgen faldt i en urolig Sovn, og da havde hun en Drøm. En sjæl, hvil Engel stod foran hende, han saa paa hende med hendes lille druknede Sons store, blaa Øjne og havde også hans Stemme og Sprog og sagde: „Modt, sig det dog! jeg beder Dig, Modt, sig det dog!“ Og nu hjemmede hun sig frem til Sejer. Ingke sagde det ikke blot, hun freg det fra sit Hjertes Dyb: „Herre, paa dit Ord! paa dit Ord!“ Og da hun vaagnede, hørte hun endnu sin egen Stemme, og Niels stod foran hende, betragtede hende med sine trofaste Øjne og sagde: „Ingke, Du har drømt!“

Da fortalte hun ham grædende alt og bad ham, at han vilde tage hende med ud at fiske, og han gjorde det; og fra den Dag af blev det bedre med Ingke.

Tredive Aar senere.

Ingke sidder Ingke paa Bænkens foran Fiskerhuset i Aftenholen. Hun er nu bleven en gammel Kone. Under det mørke Hovedtørklæde har et Par hvide Haarlocke trængt sig frem, men hendes Ansigtssfarve er frist, og hendes Øjne lyser mildt. Hendes Hænder hviler heller ikke træt og mat i Skjødet, men de arbejder flittig paa et Net med fine Møster.

I Husdøren staar en blomstrende ung Mand i en bekvem Dragt med en rod Toplue paa det frølede Haar. Han lader en munter Gut dandse paa sine Ørme, synger med frist Stemme en Sang dertil, og Barnet ler og jubler af fuld Hals. Maagerne kredser over Vandet og dypper deres Vingeplader i Bølgerne, og Sølen dusker sin ildrøde Kugle i Havet og overghyder alt med et gyldent Skjær.

Manden er den unge Niels, som Gud har givet Ingke igjen som Erstatning for den druknede, efterat hun havde tilkjømpt sig Kraft til at optage Livets Kamp igjen. Og nu har ogsaa han en liden Søn, det er den allerhyngste Niels!

Paa Fjellerlandsbyens lille Kirkegaard, hvor de mange prunkløse Træfors staa paa Gravhøjene, er der ogsaa et Kors, paa hvilket er strevet:

„Her hviler Niels Brorson.“

Nedenunder staar: „Far ud paa Dybet!“ og paa Korsets Bagside: „Herre! paa dit Ord!“

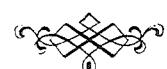
Og Ingke, naar hun hører Søndag efter Prædiken gaar hen til Graven og nedlægger paa den de smukke Blomster fra Højen bag det hvide Stafit, — ja, da ved Ingke, hvad Ordene betyder.

I Sorg og Nød.

(Til Billedet.)

Døden, denne alvorlige Gjæst har bantet paa den fattige Families Dør og ført ham bort, der skalde være dens Støtte hernede. Savnet og Nøden har gjort de blege Kinder endnu blegere, og nu sidder den lille sorgfulde Familie der ventende udenfor Fattigforstanderens Dør.

Det er et trist Motiv, Kunstneren har valgt, men Livet frembyder mange lignende, og det kan være godt ogsaa at mindes dem.

*) Ved Manuscript forstaaer Sætteren alt, hvad der forelægges ham til Sætning.

Paa et høengende Haar.

(Kort.)

Eeg er glad ved at se, at De har adlydt mine Ordre," bemærkede han, "men jeg synes —"

"At jeg er det mest svonne Menneske, De nogensinde har truffet paa?" spurgte jeg, da jeg mærkede, hvor venlig han saa paa mig. "Jeg er ikke altid saa forsættelig svønig." Davis's Ansigt antog et usørskarligt Udtryk. "Jeg haaber, De vil erindre, at en skyldig Samvittighed finder en urolig Hovedpude."

"Jeg tror ikke, at Furyen vilde lægge stor Vægt derpaa," sagde Davis smilende. "Men jeg er bange for, at jeg maa ulejlige Dem med endnu et Par Spørgsmål."

Jeg stod op og afventede, hvad der nu skulde komme.

"Det er intet foruroligende," sagde Davis, da han saa paa mig. "Kun vilde jeg gjerne, for at tilfredsstille min Rygjerrighed, vide," idet han blinfede med Øjnene, hvor, naar og hvorledes De mifte dette Signet."

Jeg var ikke bange for ham nu, sjælent han lokede ud af mig alt, hvad der var skeet for min Afrejje.

"Hr. Ansten hjalp Dem at lede efter det," sagde han, medens han legede med en Pen og talte sjædeslæst. "Hvor rejste Dawson hen, har De noget Begreb derom?"

"Telegrammet kom fra et Sted nær Anstens Hjem," svarede jeg.

"Ah!" sagde Opdagelsesbetjenten pludselig. "Godt", tilføjede han efter en Pause. "Jeg vil gjerne, at De skal komme med mig til Fru Jones. Der er en liden Afsvigelse i Deres Fremstilling, og i hvad hendes Bige figer. Hun erklærer bestemt, at De gif ud Kl. 6, og at De da talte til hende. Vi vil gaa og se, om hun fastholder det samme, naar hun ser Dem."

"Jeg begriber ikke, hvad hun mener," sagde jeg, da jeg fulgte ham ned gennem Kontoret, hvor Betjentene saa paa mig med stor Interesse, til en Vogn, som holdt for Døren.

"De kan sige, at De kommer for at se, om Bigen fremdeles drømmer," sagde Davis, da vi kom til Hotellet. "Husk paa, at jeg er en af Deres Venner."

I Dagligstuen fandt vi til min Overraskelse, den skarpe unge Mand siddende paa Bordet svigende med Venene og konverserende Fru Jones og den omtalte Mary. Der var ikke den svageste Skygge af Gjenkendelse at opdage i hans Ansigt, idet vi traadte ind.

"Goddag, Hr. Arnold, jeg er glad ved at se Dem igjen," udbrød Fru Jones. "Men, min Herre, De ser syg ud. Hvad fejler Dem?"

"Det har intet at betyde," svarede jeg saa sjædeslæst som muligt. "Er dette den samme Mary, som drømte, at hun saa mig igaar Morges, medens jeg hele Tiden laa i min Seng og sov?"

"Javist saa jeg Dem," svarede Mary vrantent. "Fruen har sjæoldt paa mig, fordi jeg paastaaer det, men jeg er ganske vis paa, jeg saa Dem. De bad mig bringe Herren med det sorte Skjæg en Hilsen, og det gjorde jeg ogsaa."

"Jeg har aldrig seet Dem," sagde jeg forbauet; thi det var tydelig, at Bigen troede, hvad hun sagde. "Da jeg gif ud, var der ingen tilstede, ellers vilde jeg have nedlagt et Bud til Fru Jones."

"Jeg har aldrig hørt Mage!" sagde Bigen. "Kan De da ikke erindre, at De bad mig gjøre istand Deres Frakke for Dem?"

"Omstændighederne vidner imod Dem, Arnold," lo Davis, idet han lagde sig imellem for at sjæule min Forhælfse, da jeg forstod, hvorledes han havde fundet Signetet. "Hvor gjorde De hans Frakke istand, Jane?"

"Mit Navn er Mary," svarede Bigen stedt. "Jeg gjorde den istand nede i Kanten ved Foret."

"Nu, Arnold," vedblev Opdagelsesbetjenten fremdeles leende, "vi maa se paa denne Frakke med Deres Tilladelse. Men jeg har mere Tillid til Mary Jane's Ord end til Deres."

Davis, som tydelig nød denne Spøg, tog min Frakke og saa rundt Kanten.

"Her, din Skjelm," udbrød han, da han kom til Stedet. "Hvad fortjener han, Jane, for at sige

saadan Uhandhed! Men hvordan funde Du forresten ikke dine fingre saa? Af, Jane, Jane! jeg er bange for, Du ikke er nogen Meester til at sy!"

"Mit Navn er Mary," sagde Bigen vred, "og det var Herren selv, som gjorde den blodig. Han sagde, at han kunde have gjort den istand selv, derom han ikke havde skaaret sin Haand saa slemt."

Davis lo igjen, foregav at rygte mig og gav Johnson et ganske lidet Blin. Denne hoppede straks ned fra Bordet, saa at han vœltede en Kurv med Skeer og Gasler, som stod der, og snubledede over mine Ben.

Fru Jones, Mary og Davis tog op Kurvens Indhold.

"Stik Deres venstre Haand i Deres Lomme og hold 'den der', sagde Johnson ganske sagte til mig; derefter tilføjede han højt: "Jeg beder Dem mange Gange om Forladelse, min Herre, jeg haaber, jeg ikke har gjort Dem ondt! Jeg beder ogsaa Dem om Forladelse, Fru Jones. Lad mig pille det op." Og han lagde sig paa Kæne for at gjøre det.

"Kloddede Fyr!" sagde Davis, da han satte Kurven paa Bordet igjen, at stræmme os saa. Hvordan kom De til at gjøre det!"

"Kanske jeg tenkte paa, hvad I sagde", svarede den anden, "det synes forunderligt, at denne Herre ikke skulde vide, enten han var iseng eller ej. Hvem kan vide, om ikke Mary tager fejl? Muligens var der nogen anden, som saa ham."

"Hr. Jones saa ham," sagde Mary, "idet mindste saa han ham gaa ovenpaa igjen."

Davies sendte Davis ham et Blif.

"Godt, det skulde være morsomt at høre Oplosningen paa dette," sagde Johnson og gif hemimod Døren. "Hr. Jones, vær saa god at komme ind et Øjeblik!"

Jones fulgte Opsordringen.

"Vi har havt en liden Disput her," sagde Johnson. "Mary figer, at hun saa denne Herre komme ned Kl. 6 igaarmorges, medens han selv figer, at han var iseng. Jeg synes, at en Mand maa vide, enten han er iseng eller ikke, hvorfor jeg holder med ham. Den anden Herre", idet han pegte paa Davis, "holder med Mary. Naturligvis hjender han sin egen Ben bedre end jeg; men man skulde dog tro, at en Mand maa vide, enten han sover eller han er vaagen."

"De har Ret, min Herre", sagde Hr. Jones. "Det var ikke Hr. Arnold, det tor jeg forsikre. Det var en, som lignede ham, men ham var det ikke. Han gif ind i den anden Herres Bærelse."

"Den anden Herre?"

"Herren med det sorte Skjæg", svarede Bæerten. "Jeg stod ved den øverste Ende af Trappen og pudjede et Bindu, og jeg undrede mig paa, hvad de gjorde i hverandres Bærelser."

"Er du vis paa, at Herren havde skaaret sig i Haanden?" spurgte Davis Mary.

"Ja, jeg er ganske sikker derpaa", svarede Mary. Den blødte, og han bandt sit Lommeklæde omkring den."

"Giv mig Deres Haand, Arnold," sagde Opdagelsesbetjenten pludselig, og da jeg holdt frem min Haand, vedblev han: "Den er lægt meget hurtig, Mary!"

Mary stirrede forsrædet.

"O, jeg var saa sikker paa, at det var ham", sagde hun; men hendes Herre afbrød hende:

"Det er ganske vist, at det ikke var Hr. Arnold; thi da Herren med det sorte Skjæg kom ud, gif han et Øjeblik ind i Hr. Arnolds Bærelse, før han gif ned, og lukkede ikke Døren efter sig. Da jeg vidste, at Hr. Arnold ikke var staatet op, gif jeg ind for at lukke den, og Hr. Arnold jov da saa fast, som jeg nogensinde har seet nogen sove — fastere tror jeg!"

Dertom jeg dengang havde givet mine Følelser Lust, vilde jeg have forbauet Jones ved en varm Omfavnelse; men Davis sendte mig et advarende Blif.

"Hvad blev der af den anden Mand, Hr. Arnolds Dobbeltgjænger?" sagde han sjædeslæst.

"Det kan jeg ikke sige", svarede Jones, "det er mig en Gaade. Jeg gif ind i Bærelset, idet jeg gif forbi, og der var ingen der, og han kunde ikke være kommen ud, uden at jeg havde seet ham."

"Der er ingen Tid at tabe, Johnson! Hvor snart kan De være der?" udbrød Davis, idet han opgav sin ligegyldige Tone og talte skarpt og hurtigt.

"Kloften 10, min Herre," svarede Johnson, og forvandledes pludselig fra en dorsk Lediggænger til

en aarvaagen Politibetjent. "Ariadne" sejler ikke før Kl. 4 og "Sultan" ikke før Kl. 5."

"Der er altsaa endnu Tid. Underlig neje, om der åfaa noget Skib før. Jeg vil telegrafera til dem og bede, at der maa staa 2 Mand til Deres Tjeneste, til Kapteinerne skal der ogsaa telegraferes. Saasandt der ingen Forhindringer indtraffer, komme jeg ned imorgen Kl. 4; men skulde jeg ikke komme, maa de rejs med, og jeg skal telegrafera til New-York. Jeg formoder, De vil kjende ham, naar De jer ham. De bør ikke se formeget paa Farven af hans Skjæg."

"Nej", lo Johnson. Maaske han slet intet Skjæg har nu!"

"At det skulde lykkes ham at faa os til at mifte Sporet, eller rettere sagt at sætte os paa et galt Spor, for det var det, han ønskede, formoder jeg. Forsøg at holde Dem i Nærheden af ham, indtil jeg kommer."

"Godt", sagde Johnson med et sørdeles blidt Udtryk i sit Ansigt, "det er ganske besynderligt, at jeg tilfældigvis kommer fra samme Egn som han. Jeg har ofte hørt min Fader, Tømmermanden, om-tale ham. Det er ikke sandhuligt, at han skulde erindre mig, fordi Smith er saadant almindeligt Navn. Men da jeg nu rejser til fremmede og fjerne Lande, er det jo saa naturligt, at jeg slutter mig til dem, som minder mig om mit Hjem."

Davis lo.

"Jeg ser, De mangler ikke Hjerne, Johnson. Slut Dem heller til os, men overdriv det ikke. Der er jo en Mulighed for, at dette ikke er hans Plan. Jeg vil se at stræmme det ud af den anden i aften og lade Dem det vide imorgen tidlig. Kom nu afted, og gjor Deres Bedste."

Johnson forsvandt, hoppede ind i en Vogn, som holdt for Døren, og kjørte hurtigt bort.

"De ser meget mystificeret ud, Hr. Arnold", sagde Davis og lo over, at jeg saa saa forundret ud. "Jeg har ikke Tid til at forklare noget nu, fordi jeg maa rejse tilbage og besøge en af Deres Venner. Jeg haaber, De ikke føler Dem altfor ødelagt, da De maa følge med mig. Nej, jeg vil ikke sige Dem noget; De maa lade Dem noje med at vide, at hvad Dem angaar, ser det noget lysere ud nu."

Dette bidrog meget til at hæve mit Mod, og efter at have fortalt Hr. og Fru Jones, at han vilde komme tilbage om et Par Dage og da forklare alt for dem, skændte min energiske Ven sig afted med mig til Jernbanestationen. Før mange Timer var forbi, var vi kommen til mit Logis, og da vi steg ud af Bognen, fremkom Davis med det Spørgsmaalet, som jeg havde gruet for at maatte besvare.

"Deres Ven, Hr. Ansten, bor lige ved Siden af, ikke sandt?"

Jeg svarede nølende.

"Vi vil bare spørge, om han er hjemme," sagde han og ringede, medens han talte.

Svaret var, som jeg ventede og frygtede. —

Ansten havde været ube hele Dagen og var ikke kommen hjem; men de ventede ham hvert Øjeblik. Han havde sagt, at han skulde rejse paa Landet, og at han ikke kom hjem før sent.

Davis gjorde ingen Bemærkning, heller ikke kunde jeg se paa ham, hvad han troede, dette skulde betyde. Da vi havde spist Aften sammen, foreslog han, at jeg skulde gaa iseng, da vi maaatte foretage en ny Rejse næste Dag. Han bad mig give ham Lov til at sove paa Sofaen. Jeg kunde naturligvis ikke negte ham det, og da jeg følte mig meget træt, gif jeg iseng, sjælent jeg var altfor urolig til at sove. Omrent Kl. 12 aabnede Davis Døren og sagde: "Ansten er netop kommen hjem. Jeg ved, De er urolig for ham. Vi skal træffe ham imorgen tidlig."

Meget lettet, thi jeg var Ansten meget hengiven, faldt jeg snart isøvn og sov til næste Morgen i den Afbrydelse.

Før Kl. 8 næste Morgen gif vi til Anstens Bærelse, og overensstemmende med Davis's Ønske aabnede jeg Døren uden at banke paa og traadte ind. Ansten sad foran sin Frokost, som han ikke havde smagt paa og saa saa elendig ud som vel mulig.

"Er det Dig, Arnold!" udbrød han med syrlig Lettelse. "Jeg er saa glad ved at se Dig. Jeg var bange, Du var —"

"J. Føngsel?" sagde Davis, idet han nærmede sig. "Der var han meget nær kommen, og der kan han endnu komme, dersom De ikke taler friit ud."

Ansten rejste sig fra sin Stol og forsøgte at se ligegyldig ud, sjælent han var hvid som et Lægen.

"Seg har ingen Tid at spilde," vedblev Davis skarpt, "saa jeg maa gjøre fort Proces med Dem. Hvor er den Skurk rejst hen?"

Ansten svarede ikke.

"Giv mig alle de Papirer, De har i Deres Lommer," sagde Davis strængt, "og jeg vil finde det ud selv."

Ansten blev blegere end før og saa hennimod Råminen, hvor hans venlige Børtinge havde gjort Tid paa for at opmuntre ham.

"Staa stille, min Herre," sagde Davis. "Dersom De rører Dem af Blætten, arresterer jeg Dem. Nu, hvad bestemmer De Dem til?"

Ansten syntes rimeligtvis, at Modstand var til ingen Nytte; thi han trak nogle Papirer og Breve op af sine Lommer og leverede dem til Opdagelsesbetjenten. Det tog ham kun et Øjeblik at se dem over. Derpaa saa han fast paa Ansten.

"Det skulle gjøre mig ondt at maatte gaa til Overligheder med Dem," sagde han, "men medmindre De giver mig Deres Ord paa, at dette er alt, hvad De har, maa De komme med mig!"

Ansten's Hånd skjulb, da han tog endnu et Papir frem og gav ham det.

Davis aabnede det. Det var en Afskrift med Dawson's Hånd af det Telegram, som han havde modtaget, og som kaldte ham til hans Ørfel.

"Seg formoder, De ved, at dette kunde kompromittere Dem," sagde Opdagelsesbetjenten, idet han nærmrede sig. "De gjør bedst i at beware mit Spørgsmål. Er denne Skurk rejst til Liverpool?"

"Seg tror det," sagde Ansten langsomt. "Det kan være det samme, hvad jeg figer. Seg er ruinet nu!"

"Nej slet ikke," sagde Davis, idet han forandrede sin Stemme og talte til ham med venlig Medfølelse. "Det var stor Syn, at De skulle komme i denne Skurks Magt; men nu er De blevet ham kvit, og De vil være klugere i Fremtiden. Det kunde neppe lønne sig at risikere at ofre Hr. Arnold for ham, ikke sandt?"

"Seg har været næsten fra mig selv," mumlede Ansten og saa paa mig.

"Følg nu mit Raad," sagde Davis, "bekjend alt for Hr. Beauchamp. Det maa frem, og det er bedre for ham, at det kommer fra Dem end fra mig."

"O, jeg kan ikke!" udraabte Ansten, "han er — saa — saa —"

"God. Det vil Hr. Arnold kunne sige Dem. Kan jeg stole paa, at De gaar paa Kontoret idag og kommer her tilbage, i Tilfælde af at jeg skulle saa Brug for Dem. Hvis ikke maa jeg — —" Han standsfede.

"Ja, De kan i Sandhed stole paa mig," sagde Ansten ivrigt og saa meget lettet ud. "Mange Taf!"

"Hvilken Skurk, at forsøge at styrte denne unge Mand i Ulykke," mumlede den godmodige Davis, da han stundte sig ned ad Trapperne uden at lade mig saa Tid til at tale med Ansten. "Seg skal styrte mig over Dig med den største Forøjelse og det snart, saa sandt som mit Navn er Davis!"

"Seg var nu altfor fortumlet til at kunne gjøre noget andet end at følge ham. Seg formodeude, at han saa, hvordan dette skulle ende, hvilket var mere, end jeg kan sige, jeg gjorde.

(Sluttet.)

Fra Stjernernes Riger.

(Fort.)

II.

Stjernehimmelens Udstrækning.

Maar vi taler om Udstrækningen af det synlige Univers, maa vi altid huske paa, at jo længere et Himmelsgeme er fra os, des svagere er det Lys, som vi modtager fra det. Sæt, at en Stjerne, som netop ligger paa Grænsen af et ubevæbnet Øjes Rækkevidde, blev paa en anden Maade ført dobbelt saa langt bort, saa vilde Lyset fra den Stjerne blive en Hjertedel saa lidet, som før. Den vilde derfor naturligvis blive usynlig for det blotte Øje, men kunde endnu med Lethed iagttagtes gennem et Teleskop. Et Teleskop reducerer eller formindster nemlig Gjenstandens Afstand. Kikkerten, som Sømanden bruger paa Søen, har den

samme Virkning, at reducere Afstanden til omtrent en Trediedel af deres virkelige Længde, saa at dersom en Stjerne blev ført 3 Gange saa langt bort fra os, som den er, saa vilde den dog i Kikkerten vise sig ligesaa klar, som den vilde vise sig for det blotte Øje fra sin oprindelige Afstand. En Stjerne, netop paa Randen af det blotte Øjes Rækkevidde, vilde endnu forblive indenfor et saadant Instruments Rækkevidde, selv om den var 3 Gange saa langt borte. Det Instrument, som Astronomerne bruger, maa imidlertid være meget kraftigere end det, som er tilstrækkeligt for en Sømand. Et Teleskop, som var saa lidet, at det kunde holdes i Hænderne, vilde kunne saa fat paa en Stjerne, selv om Stjernen var 10 Gange saa langt borte, som den maatte være, hvis det blotte Øje skulle kunne se den. De større Instrumenter vilde være tilstrækkeligt kraftige til at følge en Stjerne, selv om den var blevet fjernet til et hundrede Gange saa stor Afstand, som den, hvori den netop kunde skimtes med det blotte Øje, medens de største Instrumenter, hvorfra vores Observatorier kan rose sig, vilde kunne følge en Stjerne, selv om den fôrtes 1000 Gange saa langt borte, som den nu er.

Disse Hjendsgjerninger giver os lidt Begreb om den overordentlig store Udstrækning, hvortil store Teleskoper forøger Rækkevidden af vort Syn. Vi kan ved deres Hjælp lodde ind i Rummet til en Dybde 1000 Gange større end den, hvortil det blotte Øje kan trænge igennem. Over os og rundt omkring os i enhver Retning er Rækkevidden af vort Syn forøget 1000 Gange. Nu kunde det for det første se ud, som om den Udstrækning i Rum, som vores Teleskoper kan overse, ogsaa vilde blive 1000 Gange større end den, som det nogen Øje kan overse. Men dette vilde dog lidet svare til Virkeligheden. Med vort blotte Øje er vi iftand til at se alle Gjenstande rundt omkring os, som ligger indenfor en vis Rækkevidde. Naar vi bruger store Teleskoper, kan vi udforst alt rundt omkring os, som ligger indenfor en Rækkevidde (Radius), 1000 Gange saa stor, derfor kan den Størrelse af Rum, som vi i de to Tilfælde kan overse, lignes ved to store Globusser, hvis ene Diameter (Everlinie) er 1000 Gange saa stor som den andens. Omfanget af to saadanne Sfærer har et Forhold saa stort, at vi maa ikke saa let kan forstå det.

Bad os tage et meget simpelt Eksempel. Sæt, at en Ko er tjoret paa Marken; den vil da kun kunne spise det Græs, som vokser indenfor en Ring, hvis Radius er det Taug, hvormed den er tjoret. Hvis vi vil give Koen saa meget Græs, som den før havde, skal vi da give den dobbelt saa langt Taug? Da vilde den saa mere end et saadant Stykke, som den før havde, den vilde saa fire Gange saa meget som før. Den Ring, indenfor hvilken den kan spise, har vistnok det dobbelte Evermaal, men Bladsen indenfor denne nye Ring er fire Gange saa stor. Saaledes ser vi, at Bladsen vokser i et langt stærkere Forhold end det, hvori Radiussen vokser. Vi tænker dernæst paa to fuglebure. Vi kan forestille os dem arbejdende som fugle, den enes Evermaal dobbelt saa stort som den andens. Det Rum, hvorover fuglen i den store fugle kan flyve, er ikke to eller kanske fire Gange saa stort som det, den anden fugl har; det er ikke mindre end otte Gange saa stort.

Et Sandkorn sammenlignet med en stor Jordglobus kan illustrere det Rum, vort Øje kan overse, naar det sammenlignes med det Rum, et af de store Teleskoper kan oversue. Det største af disse Rum har et Tusinde Gange saa stort Evermaal som det andet; derfor faar man Forstjellen i Størrelse mellem disse to Rum ved at multiplicere 1000 med 1000 og igen med 1000. Saaledes serer vi, at det Rum, hvorover vort Øje ser, bliver et Tusinde Millioner Gange saa stort ved Brugen af vores største Teleskoper. Det kan derfor ikke overraske os, om Antallet af de Stjerner, som kan sees gennem de store Teleskoper, gaar op til Millioner. I Virkeligheden kunde det synes overraskende, at Antallet af de teleskopiske Stjerner ikke er endnu større, end det synes at være. Dersom vi er iftand til at udforst et Tusinde Millioner Gange saa stort Rum, kunde vi vente, at Talset paa de Gjenstande, som blev synlige, ogsaa skulle blive et Tusinde Millioner Gange forøget, men det er visstelig ikke Tilfældet. Sandheden synes at være den, at vor Sol kun er en Stjerne i en mægtig Sværm af Stjerner; vi ligger nær Midten af Sværmene, og Nesten af de Stjerner, som hører til den, danner den Form, som

vi tjender som Melkevejen. Der er naturligvis andre Sværme spredte over Himmelne, nogle af dem maa ske ligesaa store som det Stjerneslegeme, der danner Melkevejen. Paa Grund af vor Beliggenhed i denne Sværm ser vi Naboholene i Mængder, og saaledes faar vi det Indtryk, at Solhystemet ligger i en hærdes rig Blads af Universet med Hensyn til Stjernernes Fordeling.

Paa Grænserne af Universet ligger disse svageste og uthedligste Legemer, som vi netop kan faa Øje paa gennem vores største Teleskoper. Vi ved, at mange af Stjernerne rundt os vilde kunde ses i store Instrumenter, selv om de blev fjernede tusinde Gange saa langt bort. I blandt de Myriader af matte Stjerner, som vi kan se fra Observatorierne, kan der være mange, ja der maa være mange, som er vel tusinde Gange saa langt borte, som de klare Stjerner, der funker i vor forholdsmaessige Hærded. Vi faar saaledes nogen Forstaaelse af den uhyre Afstand, hvori Universets Grænser ligger. Der er forskellige Maader at illustrere dette paa, men den simpleste, saavel som den mest flaaende, er den, som er bygget paa Lysets Hurtighed. Det er en bemerkningsværdig Hjendsgjerning, at den smukke Stjerne Vega har en Afstand fra os saa uhyre, at dens Lys maa have haft omtrent 18 År for at gaa fra den til Jorden. Uagtet Lyset farer affed med en saa uforstaaelig Fart, at det tilbagelægger 40,500 Mile i Sekundet, uagtet en Rejs med denne Fart vil kunne foretages 7 eller 8 Gange rundt Jorden i et Sekund, saa vil ikke destomindre Lyse tage 18 År for at naa vort Øje fra det Øjeblik, det forlader Vega. Vi ser dersor ikke denne Stjerne, som den nu er; vi ser den, som den var for 18 År siden. Thi det Lys, som i Aften naar vort Øje fra den, har voeret alle disse År paa sin Rejs. Og om Vega blev udslukket nu, saa vilde den endnu i 18 År vedblive at stinne ligesaa klart som nu.

I blandt de fjernere Stjerner i Universet er der mange, som er tusinde Gange saa langt borte fra os som Vega, derfor kommer vi til den overraende Forstaaelse, at der er Stjerner, hvis Lys endnu ikke har naaet os. Dette giver os et Begreb om Universets Dybber. "Herre, Herre, hvor hærligt er dit Navn over al Jorden!" (Forts.)

Lægeraad.

Sporgsmaalet maa formes saa sorte og saa nojagtigt efter Sygdomssymptomerne som muligt. Opgivelse af Alber, Livsstilling, Levensvis og tidlige øjennemgaade Sygdomme ønskes gjerne. Kun Spørgsmål fra Abonnenterne behøves, ligesom tydeligt Navn og Adresse maa opgives. Spørgere i Amerika kunne ikke vente Stør for om ca. 4 Maaneder.

J. B.

Besøg i Sommer Tonsaagen eller Gausdal Sanatorium og underkast Dem der en ordnet Behandling med Massage, Elektricitet etc.

* * *

K. B. B.

Deres Sygdom kan kun behandles, efterat en Læge har undersøgt Dem.

Af „Illustreret Familieblad“, som redigeres og trykkes i Norge, udkommer hver Lørdag en amerikansk Udgave i Decorah, Iowa. Prisen paa denne er 1 Dollar for Året, betalt i Forstud. Subskription modtages ved hvert Kvartals Begyndelse, men ikke for mindre end et År ad Gangen. Alle Bestillinger maa være ledsgagede af Forstudsbetaling og adresseres til

„Illustreret Familieblad.“

Decorah, Iowa.

Indhold.

Solveig. Af Annelette Ihle. (Forts.) — Hvad vil Du blive? Mandens Livsstilling, fremstillet enkelvis. Bogtrykkeri. — Far ud paa Dybet! — Paa ei hængende Haar. (Forts.) — Fra Stjernernes Riger. (Forts.) — Sorg og Nod. (Billeder) — Følg fulgt. Efter e. Måleri af Jimenez (Billeder). — En doven Krabat (Billeder). — Den meteorologiske Station paa Säntis i Schweiz. (Billeder). — Lægeraad.